A. D. 1892

CURRENDA III.

L. 31 prezyd.

Oratio in Dioecesi „imperata."

Dla uniknięcia w służbie Bożej różnicy, która tak przeciwna duchowi Kościoła św., owszem byśmy wszyscy byli „doskonali, w jednem rozumieniu" (I. Cor. 1, 10.) rozporządzamy, aby odtąd we wszystkich kościołach Naszej Dyecezyi, tak należących do kapłanów świeckich, jako też i zakonnych (S. R. C. 17. Aug. 1709. 31. Mart. 1821. 16. Febr. 1856.) odmawiano we Mszy św. modlitwę *„za uciśnioną Głowę naszego Kościoła"* (oratio imperata *pro Papa.*)

Według ogólnych przepisów nie dotyczy to rozporządzenie Mszy odprawianych w święta 1. i 2. klasy (duplicia 1. et 2. classis); jednak we *Mszach cichych świąt 2. klasy wolno odmawiać imperatę.* Nie bierze się również *imperaty* w Niedzielę palmową, w wilie: Narodzenia Pańskiego i Zesłania Ducha św., w wotywach uroczystych 1. klasy i Mszach żałobnych. Opuszcza się ją i w te dni, w których święcąc pamięć szczególnych łask od Boga otrzymanych, prosimy Was Bracia — za przykładem Pawła św. (Rom. 15, 30)-„abyście mnie wspomagali w modlitwach za mną do Boga" (Dies anniversaria: praeconisationis Nostrae). (S. R. C. 5. Mart. 1870.)

„Imperata," jak wiadomo, nie uzupełnia liczby koniecznej modlitw (non venit in computum), dlatego nie można jej odmówić w miejsce modlitwy dowolnej (oratio ad libitum), lecz dla uzupełnienia koniecznej liczby wypada wziąść za „oratio ad libitum" oracyą „de Sanctissimo," lub „pro seipso," albo inną jaką *ze Mszału, a po niej* odmówić oracyą za *Ojca św.* Z tej też przyczyny wypada w dni, w które Dyrektoryum zgodnie z Mszałem przepisuje jako ostatnią modlitwę konieczną „Ecclesiae vel pro Papa" wziąść *obydwie,* tj. „Ecclesiae (contra persecutores Ecclesiae)" jako oracyą *„konieczną"* a „pro Papa" jako *„imperatę."* (S. R. C. 23. Maji 1835.)

N. 357.

Jeszcze o międzynarodowej Wystawie dzieł muzycznych w Wiedniu.

W Kurendzie XVII. r. 1891 p. n. 3480 donosiliśmy Wielebnemu Duchowieństwu *„O międzynarodowej wystawie dzieł muzycznych i teatralnych w Wiedniu w 1892 odbyć się*

mającej“. Ponieważ przedmiotem tej wystawy są także dzieła *treści liturgiczno-muzycznej*, przeto na prośbę specyalnego Komitetu zajmującego się wyłącznie muzyką kościelną, wzywamy ponownie Wiel. Duchowieństwo, aby przesłaniem cennych dzieł muzycznych lub instrumentów za pośrednictwem Konsystorza Bisk. przyczyniło się do szczytnego celu tejże wystawy. Komitet wystawy ręczy tak za przyzwoite przysłanych przedmiotów umieszczenie, jak i za nietykalność i zwrot takowych.

Dalszy ciąg odpowiedzi na pytania i wnioski postawione na kongregacyach dekanalnych w r. 1891.

(*Ciąg dalszy vide Curr. II. h. a.*).

13. W pewnym dekanacie wyrażono na kongregacyi myśl, aby gdzie obok majątku plebańskiego ściśle erekcyonalnego istnieje jeszcze jaki folwark, wcielony jako prebenda do właściwego beneficyum, tam każdorazowy proboszcz składał rocznie pewną kwotę na fundusz rezerwowy przeznaczony na potrzeby melioracyjne tegoż folwarku. Konsystorz Bisk. tej myśli nie podziela, ale jest za tem, aby każdorazowy proboszcz zbierając pożytki z takiego folwarku, starał się zarazem o utrzymanie go w dobrym stanie i nie pozostawiał go swemu następcy w ruinie; zaś XX. Dziekani wizytując parafie powinni się dobrze przyglądnąć zabudowaniom gospodarczym takiego folwarku i nie milczeć na to, jeżeliby z niedbalstwa proboszcza popadały w zniszczenie, z którego je potem podźwignąć przychodzi nadzwyczaj trudno, jak o tem pewien najświeższy wypadek dostatecznie przekonuje.

14. Przytrafiają się i w naszej dyecezyi małżeństwa o mieszanym obrządku, tj. rzymsko i grecko-katolickim. Na pytanie, jak w tego rodzaju małżeństwach mają być obchodzone święta i zachowane posty, odsyłamy do dekretu kongregacyi „*de propaganda fide*“ z dnia 6. października 1863, który tak opiewa: „Ad evitanda gravia incommoda in familiis mixti ritus, per dispensationem ab Ordinario impetrandam facultas fiat dies festos et ieiunia observandi iuxta unum eumdemque ritum, si ita inter se parentes conveniunt, quin exinde mutatio ritus ipsius ullo modo deduci valeat... Episcopi pariter dispensare poterunt cum famulitio in familiis mixti ritus sustentato, ut circa ieiunia et festos dies sese accomodent conventioni inter coniuges, ut supra dictum est, initae; ast diebus dominicis et festis in utroque ritu in eamdem diem incidentibus devotiones in Ecclesia sui nativi ritus tam coniuges ac filii, quam famuli peragere possunt“ (Curr. XII. 1864).

15. W niektórych sprawozdaniach nie uczynili XX. Dziekani żadnej wzmianki o skrutiniach, czy się odbyły lub nie, a inni wyraźnie oświadczyli, że tą razą skrutinia nie okazały się potrzebnemi. Tak nie jest — skrutinia zawsze się przydadzą, bo i sprawiedliwi, jak nas o tem poucza Duch prawdy, potykają się na drodze żywota i upadają. Jeżeli zaś brat w Chrystusie nie ma tej odwagi, aby swojemu błądzącemu bratu powiedział prawdę w cztery oczy, to niech mu ją na skrutiniach wypisze potajemnie. Lepszem i zbawienniejszem w swoich skutkach jest to, niż wzajemne *oczernianie się po za oczy w celu zaszkodzenia swojemu bratu, zepchnięcia go z drogi,* kiedy się stara o otrzymanie probostwa i t. p.

16. Co do zaopatrywania wikaryówek w gotowe sprzęty, Kons. Bisk. po rozważeniu rozmaitych zdań, pomysłów i wniosków, przemawiających *pro i contra*, pozostawia sprawę w stanie dotychczasowym. Byłoby bez zaprzeczenia korzystnie dla każdego ks. wikarego, aby nie był zmuszony wozić ze sobą z jednej stacyi na drugą swoje niezbędne sprzęty, które się i niszczą wśród drogi i na dość znaczne koszta przewozu swojego właściciela narażają. Kiedy się jednak z drugiej strony zważy, kto ma takie inwentarskie meble wikaryówki pierwszy sprawić, kto ma taki inwentarz w całości i porządku utrzymywać, jeżeli się weźmię w rachubę słusznie przytoczone względy *hygieniczne*, dalej *osobiste potrzeby* i wymagania każdego z XX. Wikarych, to sprawa poruszona okazałaby się niezmiernie trudną do przeprowadzenia. Interesowani w tej sprawie XX. Wikarzy najlepiej zrobią, jeżeli sami do częstszego przenoszenia się z miejsca na miejsce nie będą dawali powodu, powtóre jeżeli w tak ciężkich czasach jak obecne, ograniczą się co do posiadania sprzętów do tego, co jest niezbędnie potrzebnem. Jedno łóżko żelazne składane i kuferek na spakowanie swoich rzeczy mogą zupełnie wystarczyć. Na miejscu mogą od ks. proboszcza lub skądinąd otrzymać jaki stół i parę krzeseł, a więcej niekoniecznie potrzeba. Jesteśmy bowiem *„żołnierstwem Chrystusowem“*, któremu zwłaszcza w swoich najmłodszych szeregach wypada pracować raz tu, drugi raz gdzieindziej, jak tego potrzeby duchowe wiernych wymagają.

Czy asperzyą wolno odprawiać w birecie?

W wielu kościołach dyecezyi upowszechnił się ten zwyczaj, że kapłan kropiąc lud wodą święconą idzie w birecie na głowie. — Jest to zwyczaj przeciwny przepisom liturgicznym. De Herdt C. III. N. 138. powiada: *Aperto capite* et *sine* biretto, ac sinistra infra pectus posita aspergit clerum et populum“.

Pastoralista *Schüch* tego podaje przyczynę tę, że asperzya wodą święconą jest błogosławieniem ludu, jest rozdzielaniem kościelnego *„sacramentale.“* Sakramentalia zaś i błogosławienia zawsze się wykonują z głową *odkrytą.*

„Stwórca i Stworzenie“ X. Dra Trznadla.

Ks. Dr. Antoni Trznadel prof. św. Teologii w Semin. przemyskiem wydał dziełko: *„Stwórca i stworzenie wobec rozumu i wiary“*, w którym pięknie i treściwie opracowane są kwestye dziś na czasie będące, jako to: o istnieniu Boga, o początku świata i człowieka, o nieśmiertelności duszy i t. d. Dziełko to polecamy gorąco Duchowieństwu, jako odpowiednią broń przeciwko bałamutnym, płytkim i niedorzecznym opiniom, z któremi spotkać się można bardzo często, nie tylko w gronie ludzi z uniwersyteckiemi egzaminami, ale również takich, którym się zdaje, że z suknią po miastach używaną i z czytaniem gazet przywdziali zapał intelligencyi.

MUZEUM DYECEZALNE.

Na rzecz tegoż złożyli w r. 1891:

XX. kandydaci konkursu 12 złr. — X. infułat Rektor 10 złr. — XX.: Gruszka 10 złr. — Rampelt 10 złr. — Kryza 10 złr. — Scisło 10 złr. — Gadowski 5 złr. — Adamczyk 5 złr. — Kozak Kaźm. 5 złr. — Warzewski 5 złr. — Drożdż 5 złr. — Czerski 5 złr. — Rzepecki 5 złr. — Wójcik 5 złr. — Dr. Pechnik 5 złr. — Stopa 5 złr. — Hr. Ludwik Dębicki 5 złr. — X. Bruśnicki 4 złr. —X. Hęciński 3 złr.— X. Krzemiński 3 złr. — X. Pięch 3 złr. — X. Gajewski Wład. 2 złr. 50 ct. — X. Łukasiński 2 złr. — X. Trybowski 2 złr. — Razem 136 złr. 50 ct.

L. 398.

Obowiązek donoszenia do W. c. k. Rady szk. kr. o wypadkach śmierci nauczycieli, pobierających nadzwyczajne pobory.

W sprawie tej komunikujemy Wiel. Urzędom pafialnym reskrypt W. c. k. Rady szk. kraj. z poleceniem ścisłego przestrzegania:

L. 91. W licznych wypadkach przekonano się, ze urzędy parafialne, w których obrębie zachodzą wypadki śmierci *emerytowanych nauczycieli* lub nauczycielek

szkół ludowych albo wdów i sierót po tych nauczycielach, pobierających bądź to stałe emerytury, bądź zaopatrzenia, dodatki na wychowanie lub dary z łaski, nie donoszą o tem c. k. Radzie szkolnej krajowej w celu wstrzymania poborów, wskutek czego powstaje nieporządek w zarządzie odnośnymi funduszami.

C. k. Rada szkolna krajowa ma przeto zaszczyt upraszać uprzejmie Najprzewielebniejszy Konsystorz o wydanie stósownego zarządzenia, aby urzędy parafialne pod odpowiedzialnością Rządcy parafii, donosiły c. k. Radzie szkolnej krajowej o tego rodzaju wypadkach śmierci z podaniem daty zgonu.

O wydanych w tej mierze zarządzeniach zechce Najprzewielebniejszy Konsystorz zawiadomić c. k. Radę szkolną krajową.

Lwów, dnia 21. stycznia 1892.

Badeni.

SPRAWOZDANIE

z czynności Towarzystwa św. Wincentego a Paulo (Konferencya św. Michała Archanioła) w Bochni

za czas od 1go grudnia 1890 do 31go grudnia 1891 (1. rok istnienia).

Prezes: *Dr. A. L. Serafiński,* Adwokat krajowy, Burmistrz miasta Bochni.

I. Wice-Prezes: *Antoni Brandt,* pensyonowany Radca Sądu obwodowego.

II. Wice-Prezes: *Ks. Fr. Lipiński,* Proboszcz i Dziekan bocheński.

Sekretarz: *Ks. Jan Wnękowicz,* katecheta szkól lud.

Sbarbnik: *Ks. Jan Czerski,* wikary przy kościele paraf.

Czlonków czynnych ***20*** — honorowych ***34.***

Posiedzenia konferencyi odbywały się co tydzień w niedzielę na plebanii.

Rodzin zostających pod opieką Towarzystwa ***56.*** Nadto utrzymuje Towarzystwo swoim kosztem: *1. dziewczynę* opuszczoną w zakładzie Sióstr Opatrzności we Lwowie, — *1. chłopca* sierotę *w terminie* i *2. sieroty* na wychowaniu u osób prywatnych w Bochni.

Przychód.

Kwesta tygodniowa	842 złr.	58 ct.
Od Członków honorowych . . .	271 „	53 „
Ze skarbców umieszczonych w lokalach publ. .	210 „	34 1/3 „
Datki jednorazowe nadzwyczajne . . .	125 „	33 1/3 „
nadto 1 sąg drzewa i 12 sztuk odzieży dla dzieci		
Razem .	1449 złr.	79 ct.

Rozchód.

Swięcone wielkanocne	47 złr.	90 ct.
Chleb	279 „	46 „
Kasza	268 „	59½ „
Mięso	118 „	06 „
Węgle	76 „	46 „
Mieszkania	136 „	— „
Na utrzymanie sierót	98 „	06 „
Dla ochronki jednorazowy datek . . .	20 „	— „
Admtnistracyjne wydatki	7 „	10 „
Wsparcie jednorazowe nadzwyczajne . .	4 „	— „
Razem .	1055 złr.	63½ ct.

Zestawienie.

Przychód	1449 złr.	79 ct.
Rozchód	1055 „	63½ „
Pozostało w kasie Towarzystwa na rok 1892	394 złr.	15½ ct.

***Ks. Jan Wnękowicz**, sekretarz.*

***Dr. A. L. Serafiński**, prezes*
burmistrz bocheński.

N. 593.

Dyspenza na czas influenzy!

Jakkolwiek w Dyecezyi choroba ta, jak Nas wieści donoszą już wygasła — gdyby jednak, uchowaj Boże! na nowo wybuchnąć miała, — ogłaszamy niniejszem Dyspenzę od abstynencyi i od ścisłego postu, nadaną przez Ojca św. Leona XIII. — do wiadomości i w danym razie do użytku.

S. R. Universalis Inquisitio ad omnes Archiepiscopos, Episcopos et locorum Ordinarios Catholici Orbis.

Apostolicae potestatis et benignitatis curas ad se vocavit conditio et genus morbi, qui hoc tempore non Europam modo sed alias Orbis regiones late pervasit. Hoc enim grassante malo permotus Sanctissimus Dominus Leo XIII. pro summo studio quod gerit, ut non solum in iis quae animi sunt, sed in iis etiam quae sunt corporis bono Fidelium consulat, Suae sollicitudinis esse putavit, ea praesidia quae in sua potestate sunt conferre Fidelibus, quae corporis vitaeque incolumitati adversus morbi vim dominantis prodesse posse visa sunt. Quamobrem ministerio Sacri Consilii Supremae Romanae Universalis Inquisitionis utens, omnibus Archiepiscopis, Episcopis et locorum Ordinariis Catholici Orbis, cunctis in regionibus qua morbus de quo supra dictum est, incubuit, Apostolica auctoritate *facultatem impertit*, ut Fideles queis praesunt *a lege solvant qua abstinentiam et ieiunium servare* tenentur, donec iisdem in locis ipsorum iudicio, hanc apostolicam indulgentiam publicae valetudinis ratio et conditio requisiverint. Optat autem Sanctitas Sua, ut dum Fideles Apostolica hac benignitate utuntur, studeant impensius piis vacare operibus, quae ad divinam clementiam demerendam valent. Quapropter eos hortatur, ut sublevandis caritate egenis, celebrandis ad preces et sacra officia templis, frequentique sacramentorum usui ad Deum exorandum placandumque studiose dent operam, cum aperte pateat crebra quibus affligimur mala, ad divinam

iustitiam esse referenda, quae ob corruptos mores et late exundantem flagitiorum colluviem iustas poenas ab hominibus expetit.

Romae die 14 Ianuarii Anno 1892. *R. Card. Monaco.*

WYKAZ
sprawionych rzeczy przy kościołach parafialnych w Dekanacie Bobowskim (w czasie 1888—1891).

1) ***Grybów.*** W r. 1888: Piotr Kurdyl, młynarz sprawił do kościoła św. Bernardyna dzwonek za 40 złr. — W roku 1889: Zrestaurowano i odmalowano Ołtarz cechu garncarskiego i sprawiono do niego 2 obrazy: śmierć św. Józefa (kopia z Ouverbecka) i św. Jana Kantego ze składek po kościele, kosztem 122 złr. 50 ct. Z pieniędzy kościelnych sprawiono w tymże roku dywanik za 5 złr. — W roku 1890: Kupiono za pieniądze z kasy kościelnej kapę białą za 50 złr. 40 ct. wysrebrzono 6 lichtarzy większych a 4 mniejszych do Wielk. Ołtarza w kościele św. Katarzyny; 4 krzyże (2 z relikwiami a 2 bez tychże); 1 turybularz z łódką, lampę przed Wielki Ołtarz, nóżkę pod kielich srebrny, kosztem kasy kościelnej za 132 złr. — Kupiono z kasy kościelnej 3 pary ampułek i 2 tace mosiężne za 2 złr. 70 ct.; sprawiono 6 nowych komży płóciennych z koronkami; 10 przykryć czerwonych na ołtarze; 6 stół, 2 bursy i zreparowano bieliznę za 67 złr. — Zrobiono w kościele św. Katarzyny 2 dymniki mające służyć do wietrzenia kościoła kosztem 14 złr. 70 ct. — Pani, która nie chce być wymieniona, sprawiła do kościoła św. Bernardyna puszkę srebrną za 233 złr. — P. A. B. sukienkę białą na tę puszkę (zrobiły SS. Felicyanki w Krakowie) za 12 złr. — Zrobiono w kościele św. Katarzyny obszerny chór pod nowe organy, nie rachując materyału w drzewie, który Rada Miejska podarowala i przywozu tegoż, zapłacono tylko za robotę ciesielską, stolarską, murarską, ślósarską, szklarską i malarską 200 złr.— Sprawiono nowe wielkie organy do kościoła św. Katarzyny kosztem 2300 złr.

2) ***Korzenna.*** W roku 1890 naprawiono organ za kwotę 45 złr. — Ze składek parafian sprawiono nowe tabernaculum za 90 złr. i sprawiono pokrycie, którem się nakrywa balaski w czasie komunikowania wiernych za 2 złr.

3) ***Krużlowa.*** W nawie kościoła Proboszcz własnym kosztem kazał wyrzeźbić i podawać po obydwóch stronach nawy słupy i łuki w stylu gotyckim.—W kaplicy dla oświetlenia tejże Proboszcz kazał powybijać w murze otwory i okna podawać w stylu gotyckim, menzę wymurować, zakrystyą i kaplicę tak wewnątrz jak i zewnątrz pobielić. — Mury koło kościoła walące się zrestaurowano, otynkowano i pobielono kosztem konkurencyi. — X. Proboszcz sprawił płaszczyk na puszkę do Smum za

18 złr., puszkę na komunikanty 41 złr., pacifikał za 5 złr., dywan z czerwonego sukna przed wielki ołtarz za 8 złr. 20 ct., Bursę nową do chorych 5 złr., oprawić kazał stary Mszał 2 złr. 80 ct. i obił aksamitem fotel dla Celebransa za 10 złr. — Parafianie sprawili: Pani Antonina Grodzicka ornat czerwony za 80 ct. Stanisław i Augustyn Wrońscy recte Migacze ornat biały za 40 ct. Anna Gawlik, włościanka Ołtarz do kaplicy za 120 złr.

4) ***Mogilno.*** Ze składek i kosztem plebana sprawiono: Kielich z kupą i pateną srebrną za 55 złr., Baldachim za 60 złr. — X. pleban sprawił naczyńka większe na przechowywanie Olejów św. za 2 złr., Ampułki za 60 ct.—PP. Raciescy kolatorowie sprawili dywan przed Wielki Ołtarz za 20 złr. — X. proboszcz sprawił: Płot koło podworca, ogrodu owocowego i stawu kosztem 204 złr. i wymurował piwnicę na podwórzu plebańskim kosztem 100 złr. — Pokryto gontem połowę dachu kościelnego i część dachu na plebanii za 75 złr. kosztem konkurencyi.

5) ***Wilczyska.*** Monstrancyę bronzową, (luna srebrna), sprawił ks. proboszcz za pieniądze z kolędy uzyskane (110 złr.) — Dzwonki harmonijne za składkowe pieniądze (12 złr.) — Dwa garnitury kanonów oprawnych na ołtarz, dar Wgo Zajkowskiego i gospodyni Tydziny za 14 złr. — Antypedyum ceratowe kosztem X. proboszcza za 5 złr. — Obrus haftowany na ołtarz i sukienka na puszkę, dar panny Heleny Kozarskiej.

6) ***Ptaszkowa.*** Franciszka Michalikowa sprawiła obrus haftowany za 9 złr. ś. p. Tomasz Kosek z własnych funduszów: dziesięć białych palek. Stanisławowi Książkiewiczowi z Zmigroda za reparacyę ornatów i innych przyborów kościelnych zapłacił 16 złr. 17 ct. — X. Kasper Kielbiński wraz z Feliksem Michalikiem sprawili albę za 12 złr. 84 ct. — Brygida i Paweł Kogut sprawili 2 alby i 3 korporały za 20 złr. — Paweł Wysowski, wyrobnik dzienny umierając zostawił na sprawienie srebrnego kielicha, który sprowadzono z Warszawy 100 złr. — Rozszerzono dzwonnicę za 380 złr.—Przeniesienie i ustawienie plebańskich budynków ekonomicznych przez konkurencyę 388 złr. 20 ct. — Wymurowano dwie piwnice, izbę dla czeladzi za 292 złr., (na to dał ś. p. X. Tomasz Kosek z własnego funduszu 230 złr. a Wny Pan Hilary Podoski jako kolator 62 złr.)

Z KONSYSTORZA BISKUPIEGO

W Tarnowie, dnia 20. lutego 1892.

IGNACY — *Biskup.*

Stanisław Walczyński — *Kanclerz.*

W drukarni Józefa Styrny w Tarnowie, 1892. Nakładem Kleru Dyecezalnego.